

ارزش، تسهیل انتقال فناوری و تنوع بخشیدن به بازارهای صادراتی را در دستور کار خود قرار داده است. گزارش های مرکز صنعتی حاکی از این است که ارزش بازار خودروی مراکش در سال ۲۰۲۱ به ۴ میلیارد دلار رسید و انتظار می رود که تا سال ۲۰۲۷ این بازار به ارزش ۵/۵ میلیارد دلار برسد و نرخ رشد ترکیبی سالانه (CARG) آن در این دوره به سطح ۶ درصد دست یابد. شیوع بیماری کرونا باعث رکود این بازار شد و تولیدکنندگان مجبور به توقف موقت تولید بودند، زیرا زنجیره تامین مختل شد و رشد بازار را مهار کرد. اما با پایان قرنطینه ها، مراکش در عرض ۱۰ ماه در سال ۲۰۲۱، بیش از ۱۴۳۹۰۰ خودروی جدید تولید کرد.

▼ سرمایه گذاری های خارجی در صنعت خودروی مراکش
سرمایه گذاری مستقیم خارجی در صنعت خودروی مراکش به طور مداوم در حال افزایش است زیرا شرکت های بین المللی جذب طرح های تشویقی دولت، رباط از جمله معافیت های مالیاتی برای پنج سال اول، معافیت های مالیات بر ارزش افزوده و یارانه خرید زمین و نیز نیروی کار ماهر و زیرساخت های مدرن و حمایت مالی و آموزشی دولت مراکش در این حوزه شده اند. یکی از سرمایه گذاری های اخیر در بخش خودروسازی مراکش، سرمایه گذاری ۶۱۵ میلیون دلاری پژو سیتروئن بی اس ای برای راه اندازی واحدهای تولیدی در این منطقه است. هدف این شرکت تولید سالانه ۹۰ هزار خودروی سواری سگمنت C و B است. در تولید واحدهای احتراق داخلی برای بازارهای داخلی و منطقه ای است. به دلیل جمعیت کم و فروش اندک وسایل نقلیه در داخل کشور، تولیدکنندگان خودرو در مراکش صادرات قابل توجهی به اروپا و خاورمیانه و آفریقا انجام دادند.

▼ چشم انداز صنعت خودرو در منطقه منا

صنعت خودرو در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا، منا، در سال های اخیر رشد و پویایی بزرگی را تجربه کرده است. منطقه منابه عنوان یکی از بازارهای نوظهور جهان به کانونی برای خودروسازان جهانی تبدیل شده که به دنبال سرمایه گذاری در تقاضای فزاینده برای وسایل نقلیه هستند. در سال ۲۰۲۱، عربستان سعودی از نظر فروش خودروهای سواری و تجاری در منطقه پیشتر بود. با رشد جمعیت، افزایش سطح درآمد و شهرنشینی در حال افزایش، تقاضا برای خودرو در سراسر منطقه افزایش یافته است. غول های بین المللی چون تویوتا، فورد، نیسان و فولکس واگن حضور قابل توجهی در رقابت با سازندگان داخلی ایجاد کرده اند. تولید خودرو در منطقه منا البته تاکنون تحت سلطه ترکیه و ایران بوده است اما در زمینه صادرات خودرو، ایران حرفی برای گفتن نداشته است. بیشتر کشورهای تولیدکننده خودرو در منا بر خودروهای سواری و تجاری سبک تمرکز کردند. جهان به سمت برقی سازی صنعت حمل و نقل پیش می رود و دولت ها هم نگرانی های زیست محیطی را در بین برنامه های صنایع خودروسازی خود قرار داده اند. در این میان تولید خودروهای برقی اهمیت بیشتری یافته است. تخمین زده می شود که فروش وسایل نقلیه الکتریکی در منطقه منا تا سال ۲۰۲۵ به ۴۵ هزار دستگاه برسد. چشم انداز این صنعت در منابه بسیار روشن است. به عنوان مثال امارات متحده عربی نه تنها مشتاق واردات خودروهای لوکس و اسپرت است، بلکه می خواهد در آینده نزدیک خود را به عنوان مرکز تولید خودروهای اسپرت لوکس به دنیا بشناساند. در حال حاضر، انتظار می رود فروش خودروهای لوکس امارات تا سال ۲۰۲۶ از سه هزار دستگاه فراتر رود. با این حال عدم قطعیت های اقتصادی، تنش های ژئوپلیتیکی و نوسانات قیمت نفت می تواند بر هزینه های مصرف کننده و در نتیجه بر عملکرد صنعت خودروسازی در منا تاثیر منفی بگذارد.

سرمایه گذاری را دریافت کرده اند؛ ارزش این سرمایه گذاری ها در سال ۲۰۱۶ برابر با ۸۲۵ میلیون دلار و در سال ۲۰۲۲ برابر با ۷۲۷ میلیون دلار بود. در حالی که پروژه های نوآوری ۱۱۷ میلیون دلار سرمایه جذب کرده اند. در ترکیه حجم تولید وسایل نقلیه موتورسیکلت از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۷ افزایش یافته و در همان سال به ۱/۷ میلیون دستگاه رسید. بعد حجم کل تولید وسایل نقلیه موتورسیکلت شروع به کاهش کرد و به حدود ۱/۳۵ میلیون دستگاه در سال ۲۰۲۲ رسید. در ۲۰۲۲ تعداد خودروهای تولید شده به نزدیک ۸۱۰/۹ هزار دستگاه رسید که نسبت به سال قبل تر ۴ درصد افزایش یافته بود. نرخ موتوریزه کردن (motorization) ترکیه در سال ۲۰۲۲ به ۱۶۷ خودروی سواری به ازای هر هزار نفر رسید. بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۲، این ارقام بیش از سه برابر شده اما ترکیه همچنان یکی از پایین ترین نرخ های موتوریزه کردن در اروپا را دارد.

▼ مراکش: صادرات ۱۳ میلیارد دلاری

شاید برای ما ایرانی ها عجیب باشد که بشنومیم مراکش صادرکننده خودرو است. اما واقعیت این است که ارزش صادرات خودروی این کشور در سال ۲۰۲۳ بیش از ۳۰ درصد افزایش یافت و به رقم خیره کننده ۱۳ میلیارد دلار رسید. این اولین بار است که صادرات خودرو در مراکش از صادرات فسفات، پیشی می گیرد؛ مراکش دومین تولیدکننده فسفات دنیاست. کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد صنعت خودروسازی مراکش را یک «نمونه و سرمشق» در میان کشورهای همتراز آن معرفی کرده است. رباط، پایتخت مراکش، در طول سال ها توانسته است این صنعت را از صنعتی مونتاژی به صنعتی تولیدکننده تبدیل کند. در سال ۲۰۲۱ رباط بیش از ۴۰۰ هزار دستگاه خودرو تولید کرد که ارزش صادراتی آنها ۸/۳ میلیارد دلار بود و ۳/۴ میلیارد دلار آن خودروهای کامل صادر شده بودند. این رشد تولید باعث اشتغال ۲۲۰ هزار نفر در این صنعت شده و شبکه ای با بیش از ۲۳۰ تامین کننده را ایجاد کرده است. بازیگران بزرگ جهانی در صنعت خودروسازی دنیا و توزیع کنندگانی چون خودروسازهای بزرگ آلمانی، رنو، اسنوب، استلانتیس و یازکی برای سرمایه گذاری در این کشور تردید نداشته اند. تمرکز بخش خودروسازی مراکش بیشتر به سمت تولید قطعات با ارزش بالا از جمله ساخت موتور، تحقیق و توسعه و نیز تولید سالانه ۴۰ تا ۵۰ هزار دستگاه خودروی برقی بوده است. مراکش قصد دارد تا سال ۲۰۲۵ سالانه یک میلیون دستگاه خودرو تولید کند. صنعت خودروسازی رباط که در سال ۲۰۲۰ ظرفیت تولید سالانه ۷۰۰ هزار دستگاه خودرو را داشت، استراتژی های دولت حول محور تقویت یکپارچگی محلی، گسترش فعالیت های صنعتی، پالایش زنجیره

▼ سرمایه گذاری در خودروی ترکیه

ارزش سرمایه گذاری ها در صنعت خودروسازی ترکیه بین سال های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۲ در نوسان بوده است. طی این سال ها پروژه های توسعه مدل جدید بیشترین میزان

مقامات سعودی مدت هاست که به عنوان بخشی از استراتژی صنعتی گسترده تر حکومت و برنامه های این کشور برای مقابله با تغییرات اقلیم، از تبدیل شدن به قطب تولید خودروهای بنزینی و الکتریکی صحبت کرده اند. این کشور می گوید که می خواهد تا سال ۲۰۳۰ سالانه ۵۰۰ هزار خودروی برقی تولید کند که تقریباً معادل تقاضای سالانه خودرو در عربستان امروزی است

فعالان خصوصی

افزایش مصرف مکمل ها به دلیل مشکلات تغذیه

مصرف مکمل ها در ایران بسیار افزایش پیدا کرده است. با توجه به اینکه تغذیه مردم با مشکلاتی مواجه شده نیاز به مصرف مکمل ها هم بیشتر می شود. حسین وطن پور، عضو اتاق بازرگانی ایران به ایلنا گفت: مردم در آزمایشات خود متوجه کاهش و ضعف برخی از ویتامین ها و... در بدن می شوند و نسبت به جبران آن با انواع مکمل ها می کنند و باید توجه داشت که جبران این کمبودها با انواع مکمل زمانبر بوده و به یک مصرف مستمر نیاز دارد. وی با اشاره به میزان رشد مصرف مکمل ها در ایران گفت: در حال حاضر مکمل ها فروشی تقریباً معادل ۵۰ درصد فروش دارو را دارند. البته باید توجه داشت که برخی از اینها کاربرد بینابینی دارویی و مکملی دارند و در کنار افزایش چشمگیر فروش انواع مکمل ها، شاهد افزایش فروش انواع پودرهای پروتئینی از جمله پودرهای بدنسازی هستیم.

کاهش تقاضای کفش به طبقه متوسط رسید

آنچه اکنون در بازار کیف و کفش مشاهده می شود این است که طبقه متوسط خوب خرید نمی کنند. احمد گازرانی، رئیس اتحادیه صنف کیف و کفش همدان از سرد بودن بازار این محصولات در آستانه نوروز خبر داد و به ایلنا گفت: با وجود اینکه همه عرضه کنندگان و فروشندگان کیف و کفش انتظار داشتند در روزهای پایان سال تقاضا برای این کالاها افزایش یابد و بازار گرم تر شود اما برخلاف تصور استقبال خوبی از کالاهای عرضه شده در بازار نشده است. او افزود: کاسبان از یک سو به دلیل سرد نشدن زمستان نتوانستند در این فصل فروش خوبی را رقم بزنند و اجناس زمستانی شان در انبارها مانده است و از سوی دیگر کاهش قدرت خرید مردم نسبت به سال گذشته و افزایش قیمت اجناس در سال جاری از تحرک بازار امسال نسبت به سال گذشته کاسته است. با این حال امیدواریم در روزهای آینده و یک هفته پایانی سال خرید مردم افزایش پیدا کند.

فروش گوشت ۷۰۰ هزار تومان سودجویی است

اینکه گوشت با قیمت ۶۰۰ تا ۷۰۰ هزار تومان در برخی مغازه ها به فروش می رسد سودجویی در بازار مصرف است. افشین صدرادرس، مدیرعامل اتحادیه مرکزی دام سبک کشور با بیان اینکه قیمت دام سبک زنده در بازار کیلویی ۲۴۰ تا ۲۵۵ هزار تومان است، گفت: خرید و فروش دام در میادین انجام می شود، عرضه نیز مناسب است و رکودی در بازار نیست. او در پاسخ به این سوال که آیا دام به میزان کافی در کشور وجود دارد یا خیر؟ گفت: سرانه مصرف گوشت قرمز در کشور به شدت کاهش یافته و در ۱۰ ماهه ۱۴۰۲ براساس آمار کشتار دام در کشتارگاه های رسمی مرکز آمار ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران و احتساب ۳۰ درصد کشتار غیررسمی به حدود ۷/۱ کیلو رسیده است. برای این میزان سرانه، کمبود دام نداریم اما اگر بخواهیم سرانه مصرف را از ۷/۱ کیلو به ۱۲ کیلو برسانیم باید شرایط تولید تغییر کند.

تراکنش های ریالی اشخاص اعم از حضوری و غیر حضوری که از منظر عملیاتی به معنای تأمین بستری جهت تشخیص مبدأ، مقصد و هدف هر تراکنش ریالی ست، برای رصد و کنترل جریانات ورودی و خروجی مالی تعبیه شده است. به سرانجام رسیدن این موضوع مستلزم ایجاد و تکمیل زیرساخت های اطلاعاتی، قوانین و قواعد در نظام های بانکی، مالیاتی، گمرکی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، ثبت اسناد، ثبت احوال و مرکز اطلاعات مالی است که در بانک مرکزی در دست پیگیری است.

پاسخ هم میهن: ضمن سیاستگزاری از حساسیتی که بانک مرکزی نشان داده و پاسخگویی ارزشمند صرف نظر از کیفیت پاسخ ارائه شده، اضافه کردن این توضیح لازم است که این پاسخ به بدیهی ترین کاستی ها و کارکردهای مقام پولی، چه در سطح قاعده گذاری و چه در سطح نظارت با یک دید خوشبینانه نگاه کرده و طرز عمل بانک های خصوصی را مطلقاً نادیده گرفته و با عبارتهای مبهم و کلیشه ای در باره آن توضیح داده است. نمونه بانک آینده و فجاجیعی که بر کشور تحمیل کرده به روشنی حکایت از وجود ضعف هاست و این طور بر خورد کلیشه ای و سطحی در خصوص سهم وام به خود و اعطای وام به زیرمجموعه خود که نشان از یک بحران برای تولیدکنندگان است، حکایت از آن دارد که به سهولت از این تخلفات عبور کرده اند. درباره کیفیت پاسخ ارائه شده تقریباً همه حرف های اساسی که نشان دهنده تسخیرشدگی سیاستگذار پولی بوده، مسکوت گذاشته شده و عملاً به نتایج اقدامات مقام پولی کشور هیچ اشاره ای نشده است. امیدواریم در آینده مستندات و گزارش های تحلیلی جدی تری از سوی مقام پولی منتشر شود چون اگر واقعاً نظر مقام پولی همین باشد که در این جوابیه به آن اشاره شده، با قاطعیت می توان گفت موفق به کنترل تورم نخواهند بود. لازم به تأکید است با حسن استقبال از روحیه پاسخگویی بانک مرکزی و به قصد اصلاح و تصحیح بینش های غلط همچنان کاستی های این تحلیل را به صورت مستمر در گزارش های آتی بررسی خواهیم کرد.

به عرضه ارز به نرخ های مطبوع خود باشند و یا اینکه نرخ های بازار رسمی به سمت نرخ های جاری در بازار غیررسمی تعدیل شود و واحد آتاری ثبت کننده و توری برای اقتصاد خواهد بود.

۴. در خصوص ارزیابی نگارنده محترم گزارش از سیاست بانک مرکزی و دولت مبنی بر تسهیل ورود طلا به کشور برای رفع تعهد ارزی صادرکننده و اشاره به سوء استفاده برخی صادرکنندگان از این سیاست، لازم به توضیح است که در راستای تشویق و ترغیب صادرکنندگان به عرضه حداکثری ارز صادراتی خود به بازار داخل و با توجه به وجود حباب قیمتی طلا و نیز محدودیت های مختلف در خصوص تجارت رسمی طلا توسط نهادهای مالی رسمی کشور و وجود درخواست های متعدد از سوی صادرکنندگان برای واردات طلا به منظور رفع تعهدات صادراتی خود، سیاستگذار ارزی مجوز رفع تعهد برخی از صادرکنندگان را با واردات طلا صادر کرد. هر چند پیش از این نیز هیات وزیران مصوبه مورخ ۱۴۰۱/۹/۱۲ را به منظور تسهیل واردات طلا به صورت شمش و با عیار مشخص در خصوص سرمایه گذاران خارجی ابلاغ کرده بود. به دنبال اجرایی شدن مصوبه مذکور مقادیر قابل توجهی شمش طلا از میدادی رسمی به کشور وارد شد اما در ادامه با توجه به راه اندازی مرکز مبادله ارز و طلای ایران، بانک مرکزی به منظور کنترل و مدیریت رویه های واردات طلا و اطمینان از اجرای صحیح مصوبات گذشته، ضوابط و مقررات مربوط به واردات طلا را اصلاح و انجام رفع تعهد ارزی را منوط به عرضه شمش طلا در مرکز مبادله ارز و طلای ایران کرد.

در نهایت اینکه، بانک مرکزی با همراهی مجموعه دولت اقداماتی را در جهت ارتقای نظارت بر جریان ربال و برقراری ثبات در اقتصاد کلان، برای پیش گیری از خروج سرمایه از کشور در دستور کار قرار داده است. ما حاصل اقدامات دولت و بانک مرکزی در زمینه مدیریت بازار ارز و کنترل رشد نقدینگی طی یک سال گذشته در تحولات نرخ تورم و رشد اقتصادی عینیت یافته است. در مقوله حکمرانی ربال؛ مجموعه اقدامات و ابزارهایی برای استفاده از ظرفیت های نظام پرداخت ریالی و اطلاعات موجود در تراکنش های بانکی، به منظور افزایش امکان رهگیری تمامی

اجرای سیاست تثبیت و سیاست های پولی در قالب کنترل مقداری ترانزانه بانک ها اشاره کرد. در همین راستا، ارائه مجوز محدود انتشار گواهی سپرده خاص به شبکه بانکی از جمله اقداماتی است که ضمن جهت دهی و کمک به تأمین مالی پروژه ها و طرح های مشخص تولیدی، به کنترل انتظارات تورمی، حرکت نقدینگی به سمت فعالیت های مولد و در نهایت مهار تورم نیز کمک می کند. بر این اساس مجوز انتشار گواهی سپرده خاص با هدف تأمین مالی سرمایه در گردش طرح های اقتصادی با بازدهی مناسب صادر شده است. در همین ارتباط بانک ها موظفند منابع حاصل از فروش این گواهی ها را به طرح های مولد و سودآور (با بازدهی بالای ۳۰ درصد) تخصیص داده و گزارش توجیهی طرح های مزبور را نیز در اختیار بانک مرکزی قرار دهند. لازم به اشاره است که بانک مرکزی به طور مستمر بر نحوه مصارف و جوجه مذکور و تخصیص آن به پروژه های تعیین شده نظارت کامل خواهد داشت. در رابطه با موضوع افزایش نرخ های سود نیز لازم به توضیح است که بانک مرکزی بر خودرهای انضباطی لازم با برخی از بانک ها، که تخلفاتی در عدم رعایت نرخ های سود مصوب شورای پول و اعتبار داشته اند، صورت داده است.

۳. در خصوص اینکه وجود شکاف بین نرخ های ارز در بازار رسمی و غیررسمی و الزام صادرکنندگان جهت عرضه ارز با نرخ نیمایی (رسمی) به عنوان یکی از علل خروج سرمایه در گزارش مورد اشاره قرار گرفته، لازم به توضیح است که معاملات بازار غیررسمی ارز پوشش دهنده مبادلاتی است که به موجب قانون ممنوع است. لذا بالاتر بودن نرخ ها در بازار غیررسمی ناشی از ریسک های مترتب بر معاملات در این بازار است و نوسانات آن نیز به این خاطر است که نرخ ها و معاملات در بازار غیررسمی ارز به شدت از اخبار و تحولات سیاسی و جو روانی منبعث از آن تاثیر می پذیرد. در مقابل، نرخ های ارز در بازار رسمی تابع تصمیمات میان مدت و بلندمدت فعالان اقتصادی است و جدای از هزینه نقل و انتقال و تبدیل ارز، هزینه اضافی (هزینه پوشش ریسک) برای معاملات بازار رسمی وجود ندارد. از طرفی، عموم صادرکنندگان نهادهای تولیدی خود اعم از مواد اولیه، انرژی، نیروی کار و... را از بازار داخل و با قیمت ریالی و کنترل شده تهیه می کنند. اینکه صادرکنندگان مختار